

قصه های مسعودیه

تهران در آینه یک عمارت

به نام ابرقرايان

www.ketab.ir

فهرست نویسی پیش از انتشار کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه:	ابوترابیان، بهنام، ۱۳۶۱
عنوان و نام پدیدآور:	قصه‌های مسعودیه، بهنام ابوترابیان
مشخصات نشر: نشر تاریخ ایران ۱۳۹۵	مشخصات ظاهری: ۲۴۵ ص، مصور.
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۰۸۲-۱۳-۷	وضعیت فهرست نویسی: فیا
موضوع: عمارت مسعودیه (تهران)	موضوع: معماری -- ایران -- تهران
موضوع: Architecture, Iran, Tehran	موضوع: آثار تاریخی
موضوع: Tehran (Iran) Antiquities	
Iran, History, Qajars 1925	ایران -- تاریخ -- قاجاریان ۱۳۴۴-۱۱۹۳ ق
رده‌بندی کنگره:	DSR ۲۰۷۹/۸۸۴ الف ۲ ۱۳۹۵
رده‌بندی دی‌ئی:	شماره کتابشناسی ملی: ۴۵۰۲۶۰۳

با همکاری مالی



سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران



نشر تاریخ ایران (شرکت سهامی خاص)

تهران، خیابان فلسطین، ساختمان ۱۱۰، طبقه ۳، رم، شماره ۳۰۴، تلفن: ۶۶۴۶۳۰۳۰

قصه‌های مسعودیه

بهنام ابوترابیان

حروفچینی، صفحه‌آرایی و نظارت:	نشر تاریخ ایران
طرح جلد: نازنین کنی	لیتوگرافی، چاپ، صفحه‌بندی
چاپ اول: ۱۳۹۵	تیراژ: ۱۵۰۰
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۰۸۲-۱۳-۷	ISBN: 978-964-6082-13-7

قیمت با جلد شومیز: ۳۹۰۰۰ تومان قیمت هارد کاور: ۵۵۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ و در اختیار نشر تاریخ ایران است.

۹	فهرست
۱۱	پیشگفتار
۱۳	راهنمای مسعودیه
۱۴	مسعودیه، قصر رویاهای یر باد رفته
۱۴	جایی میان جالیزها
۱۶	نزدیکی های دروازه شمیران
۱۷	اندکی باغ نللمیه
۲۳	مسعودیه یرزا؛ از یمین الدوله تا ظل السلطان
۲۷	ر باقلی خان سراج الملک
۳۲	استاد سعبان ماماریام، اندکی راجع به معماری مسعودیه
۳۲	حیاط های نگار
۳۴	اندرونی و آغاباشی
۳۸	باغ بیرونی و عمارت در آن
۴۲	گلدان های مسعودیه
۴۴	صورت مثالی افسر فوج جلالی
۵۶	عمارت مشیریه
۶۱	بهار خواب عمارت مشیریه
۶۸	بهترین زیر زمین روی زمین
۷۰	عمارت حکیمیه
۷۱	میرزا تقی خان انصاری کاشانی حکیم باشی ظل السلطان
۷۶	آتش سوزی بزرگ در مسعودیه
۷۷	میرزا حسین خان آزاد
۷۹	مسعودیه تنهاست
۸۸	چراغانی سردرب کالسکه؛ خانه مستبد یا مشروطه خواه؟
۹۴	ترور شاه پشت گوش مسعودیه
۹۹	یوم التوب و پنجره های سردرب پیاده
۱۰۳	اثاث و مبلمان عمارت دیوانخانه
۱۱۰	شمشیر لیاخوف در حوضخانه مسعودیه
۱۲۲	مسعودیه بی مسعود
۱۲۷	مسعودیه به جای وثیقه
۱۳۳	قصر مسعودیه از پای معارف سر بلند

۱۳۳	از فروپاشیده تا اونیورسیته
۱۳۶	وزارتخانه معارف؛ کتبه مرموز در حوضخانه
۱۳۸	تغییرات وزارتخانه در مسعودیه
۱۴۵	دانشکده طب و حقوق دانشگاه تهران در حیاط کارگزاران
۱۴۷	تالار آینه مسعودیه؛ نهالی که ثمرات شیرین داشت
۱۴۹	آرامگاه فردوسی و انجمن آثار ملی
۱۵۱	انجمن ادبی ایران
۱۵۲	ملی ایران
۱۵۷	کتابخانه ملی و مجله «تعلیم و تربیت»
۱۶۰	مسعودیه، میراث فرهنگی
۱۶۷	گشتی حواله مسعودیه
۱۶۷	سرخس تبریزی
۱۷۰	نان بربری و سرسخت بربری‌ها
۱۷۰	کیمیایان و کوچه بربرها
۱۷۴	عکاسخانه میرزا عبدالباقی
۱۷۶	خیابان چراغ برق
۱۷۶	چراغ‌های گازی مسعودیه
۱۷۸	دکان احمد خیامی در بازار لوازم بدکی شهر
۱۸۱	محله شاه آباد
۱۸۶	راسته کتابفروشان
۱۸۷	دبیرستان میروس
۱۹۱	چاپخانه مظاهری و ترور محمد مسعود
۱۹۸	قیام ۳۰ تیر و دفتر حزب زحمتکشان
۲۰۵	مهد کودک برسابه
۲۰۸	چند گوشه از باغ نظامیه
۲۱۰	دفتر روزنامه باختر امروز
۲۱۵	کافه لقانظه
۲۱۹	دفتر حزب جمهوری اسلامی
۲۲۳	مروری کوتاه بر تاریخچه مسعودیه
۲۲۹	منابع
۲۳۱	پی‌نوشت
۲۴۹	فهرست اعلام

پیشگفتار

عمارت مسعودیه در این روزگار وانفسای پایتخت فضایی است دلنشین در قلب تهران بزرگ. البته بودن در آن و چرخ زدن در میان کاشی‌ها و نقش برجسته‌ها و ارسی‌ها و گچ‌بری عمارت‌هایش لذت‌بخش است و زیبا. لذا در میان همه مرکز شهر و لابلای صدها باغ و درخت و درخت‌های یونانی و چایخانه وجود چنین باغ خرمی کمیاست. اما...

مسعودیه چون کتابی بر نقش و نگار است که در میان برگ‌هایش از دوران گوناگون یادگارها جا داده است. بنابراین می‌توان علاوه بر لذت بردن از دسترنج استادکاران خوشنویس و حجار و نقاش و آینه‌گر، و بیشتر از کیف کردن از صدای بازیگوشانه گنجشک‌های کوچک در کمال کمال‌ها هنگام غروب، با شنیدن قصه‌ها و گوش دادن به خاطرات این پیر دل‌انگیز مجانی فراهم کرد تا مرغ خیالمان هم به پرواز درآید. تجربه کتاب نخست قصه‌های طهران دنباله آن که مدتی است مرا به خود مشغول داشته، باعث شد تا وقتی از سوی دست‌اندرکاران مجموعه مسعودیه پیشنهاد تدوین «قصه‌های مسعودیه» به من شد، بی‌درنگ استقبال کنم.

جا دارد از تمام افراد و موسساتی که در جمع‌آوری مسودات و خاطرات مسعودیه یاری رساندند، و مرا در ادامه این مسیر تشویق کردند، سپاسگزاری کنم. مقدمه و صفا از چند نفر به طور ویژه ممنونم: نخست از مدیریت مجموعه آقای مهدی تبریزی به نمایندگی از طرف شرکت سرمایه‌گذاری ساختمانی عظام (بهره‌بردار کنونی مسعودیه) که برای انتشار کتاب از هیچ حمایتی دریغ نکردند. دوم از آقای التفات شکری آردکانی که اگر همت ایشان نبود، این کتاب آغاز و انجام نداشت. از سید محمد بهشتی که در سایه حمایت‌های او فرصت کار فراهم شد. از علیرضا شجاع‌نوری که برای نخستین بار ایده نوشتن قصه‌های مسعودیه را مطرح و مرا تشویق کرد. از آقایان اکبر تقی‌زاده، عادل فرهنگی، و امین بداغی به دلیل آنکه دانسته‌های گرانبهایشان در باب مسعودیه را بی‌دریغ در اختیارم نهادند. از سروش عریان به خاطر همراهی در جمع‌آوری تصاویر

و اسناد. از سرکار خانم دکتر اتحادیه و همکارانشان در نشر تاریخ ایران بابت اعتماد و همراهی دلگرم کننده‌شان، و سرانجام همسر نازنینم که هم‌پا و همراه من با تمام قصه‌ها آمد و تشویق‌های او برایم بزرگ‌ترین سرمایه بوده و هست.

مطمئناً این نوشته پر از نقص است. زیرا سر در آوردن از تمام قصه‌ها و رازهای جایی با این همه فراز و نشیب کار آسانی نیست. کوشیدم در طول مطالعات در باب قضاوت‌هایی نه هیچ پژوهشگری را آسوده نمی‌گذارد، از جاده انصاف خارج و دستخوش هیجان نشوم. انعام کسانی که می‌توانند در تکمیل اطلاعات بخش‌های مختلف این کتاب کمی کنند خواهش می‌کنم از یاری خود مرا محروم نسازند.

سرانجام این کتاب در این مراحل چاپ تحولاتی در وضعیت بهره‌برداری مجموعه پیش آمد که انگار برگردان را بر برگهای این قصه می‌افزاید. اما فرصت برای تغییر متن مهیا نبود و بنابراین نوشته یاد شده وضع موجود مسعودیه تا تابستان ۱۳۹۵ معتبر است. به هر حال بیایید از همین حال هم سرزنش خاطره‌ها و قصه‌های مسعودیه سفر کنیم و امیدوارم «قصه‌های مسعودیه» در این مسیر هم گام خوبی برایتان باشد.